

اولین عضوی که حقی برای آن بیان شد، زبان بود: «فاکرامه عن الخنا»، بزرگداشت زبان از بدزبانی و بدگویی، که ما به چند مورد و مصداق از مهم‌ترین مصادیق بدزبانی اشاره کردیم. یعنی سوءاستفاده از زبان. اگر بخواهیم «اکرامه عن الخنا» را در یک جمله بگوییم، یعنی بزرگداشت زبان از گناهان زبان.

سایر مصادیق بدزبانی

ما به چند گناه زبان اشاره کردیم، در حالی که زبان گناهان بسیاری برای آن قابل تصویر است. از بیست گناه، برشمرده‌اند تا دویست گناه، مستقیم یا غیرمستقیم. البته قراردادن برخی از این گناهان به عنوان گناهان زبان، با تسامح همراه است؛ اینکه مثلاً کسی اظهار فقر و ناداری کند، یا مثلاً تفسیر به رأی؛ تا هفتاد گناه که خیلی موارد را به عنوان گناهان زبان نام برده‌اند. بدعت در دین. اگر قرار باشد اینها را بگوییم جزء گناهان زبان است، خیلی از چیزهای دیگر را می‌توانیم بگوییم گناه زبان است؛ مثلاً جاسوسی کردن گناه زبان است؛ در حالی که این جزء گناهان زبان نیست بلکه این خودش یک عنوان مستقلی برای عصیان و مخالفت با خداوند است. اینها را کنار بگذاریم؛ واقعاً بعضی از اینها به عنوان گناهان این عضو شمرده نمی‌شوند.

اما به غیر از چهار یا پنج موردی که گفتیم، واقعاً موارد بسیاری وجود دارد که آنها را می‌توانیم به عنوان گناه زبان ارائه دهیم. راجع به غیبت، تهمت، دروغ، ناسزا و دشنام توضیح دادیم. به غیر از اینها واقعاً بعضی مصادیق مهم دیگری هم برای زبان به عنوان گناه وجود دارد. اگر ما بخواهیم یکی یکی اینها را توضیح دهیم، فرصت نیست. امروز می‌خواهیم از بحث زبان عبور کنیم.

۱. سخن‌چینی: مثلاً نامی یکی از گناهان مهم زبان است؛ نامی آثار بسیار مخربی دارد؛ بسیاری از فتنه‌ها و کینه‌ها و تقارها از نامی برمی‌خیزد. یک عده کارشان همین است؛ بعضی‌ها بدون نامی و سخن‌چینی اصلاً نمی‌توانند زندگی کنند. اولاً اشتیاق دارند که با همه سر سخن را باز کنند و یک مطالبی را به هدف انتقال به دیگران بشنوند. این یکی از بدترین کارهایی است که زبان می‌تواند انجام دهد. رسول گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: «أَبْغَضُكُمْ إِلَى اللَّهِ الْمَشَاءُونَ بِالنَّمِيمَةِ»،^۱ مغضوب‌ترین افراد نزد خدا کسانی‌اند که دائماً براساس نیمه در حال رفت و آمد هستند. یعنی اساس زندگی خود را بر سخن‌چینی و اختلاف‌افکنی قرار داده‌اند. یک عده کارشان همین است. در گذشته وسایل ارتباطی مثل امروز نبود؛ در گذشته باید می‌رفت خانه زید و حرف‌های او را می‌شنید و از آنجا خانه عمرو می‌رفت. نامی بعضی‌ها بین الاثنینی است؛ یعنی از زید حرفی را می‌گیرد و به عمرو می‌دهد و از عمرو ... ولی بعضی‌ها (مثل آن چیزهایی که الان در فضای مجازی اتفاق می‌افتد) واقعاً به هدف تخریب و بهم ریختن اوضاع عمومی جامعه این کار را می‌کنند. کسانی که اساس کارشان بر سخن‌چینی است، اینها مغضوب‌ترین انسان‌ها نزد خدا هستند. گاهی وقت‌ها حتی ممکن است یک مطلبی را یک کسی گفته و یک حرفی زده، راجع به یک کسی، حالا مثلاً در یک شرایطی بوده و از روی عصبانیت بوده؛ خود اینکه اینها را انسان حفظ کند، نقل نکند، تلاش کند برای اصلاح ذات البین، این آن چیزی است که خداوند متعال از ما انتظار دارد. روایت دیگری از پیامبر (ص) وارد شده که می‌فرماید: «أَلَا

أَخْبِرْكُمْ بِشِرَارِكُمْ قَالُوا بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْمَشَاءُونَ بِالنَّمِيمَةِ الْمُفَرَّقُونَ بَيْنَ الْأَحْيَةِ»^۲ اصلاً بنای بعضی بر سخن چینی و
نمایی است و اینکه بین دوستان جدایی بیندازند. آدم تا می‌تواند باید دوستان را بهم نزدیک کند.

۲. اهانت: یکی از چیزهای دیگری که برای زبان به عنوان یک گناه می‌توانیم ذکر کنیم، اهانت کردن است؛ اهانت لسانی. چون
گاهی اهانت رفتاری است و کسی دیگران را در رفتار تحقیر می‌کند؛ گاهی در لسان. تحقیر و اهانت لسانی از جمله گناهیانی
است که بسیار بزرگ شمرده شده است.

۳. چاپلوسی: چاپلوسی از گناهان زبان است. چون وقت نیست روایات را نمی‌خوانم.

۴. مسخره کردن.

۵. وعده دروغ دادن: اینها گناهان زبان است. وعده دروغ که الان متأسفانه بعضی از مسئولین ما به آن مبتلا هستند.

۶. افشاء سر: این از گناهان بسیار بزرگ است.

۷. خودستایی: اینکه آدم از خودش تعریف کند، این یکی از جلوه‌های مربوط به زبان است.

«والحمد لله رب العالمین»